

KAJ BODO NAŠI OTROCI PODEDOVALI ZA NAMI?

Uvodnik

Četrto mednarodno konferenco Vzgoja za ljubezen do domovine in države smo posvetili kulturni dediščini. Naslovili smo jo *Živeti s kulturno dediščino danes za jutri*. S pogledom nazaj se usmerjamo v prihodnost.

Verjamemo namreč, da so naši predniki veliko stvari delali dobro in uspešno naredili. Uporabili so svoje znanje, ustvarjalnost in materiale, ki so jim bili dostopni, ter iz tega ustvarili predmete in razvili načine dela, ki so jim bili v pomoč v življenju in pri napredovanju. O tem pričajo mnogi še danes uporabni predmeti, orodje, vrhunsko razvite naprave in stroji, visoka tehnologija, trdne, lepe stanovanjske in druge stavbe, ceste itd. S svojim čutom, z ljubeznijo in razumevanjem narave so znali sobivati z rastlinami in živalmi, vpeti so bili v naravno okolje, o čemer pričajo mnoge pesmi, knjige, fotografije, umetniška dela ter načini skrbi za zemljo in živali. Razvili so umetnost, ki jim je lepšala in bogatila življenje, z raziskovanjem in izkušnjami pa so prišli do mnogih spoznanj. Razvijali so medosebne odnose in načine ravnanja z ljudmi, ki so jim pomagali držati skupaj, ohranjati življenje, družino, skupnost, narod. Seveda ne vsi. Tako so delali tisti, ki so imeli spoštljiv in odgovoren odnos – do narave, do življenja, do človekovega dostojanstva, do Boga.

Ni vse, kar je podedovano, samo po sebi dobro. 'Podedujemo' lahko tudi predmete in orodja, ki delajo škodo; podedujemo lahko slabe navade, podedujemo lahko uničevalen odnos do sebe, drugih in okolja. Toda kot odrasli, ki naj bi bili sposobni samostojnega in kritičnega razmišljanja, se lahko vprašamo: Kaj od tega, kar nosimo v sebi in s seboj, kar imamo ob sebi in s čimer delamo, je dobro? Kaj je tisto, kar ohranja življenje in naravo, kar je v dobro celotnega človeškega bitja? Kaj je tisto, kar bo tudi naslednjim rodovom lajšalo življenje oziroma jim bo sploh omogočalo življenje? Ali so to ure in ure, preživete ob igranju igrice za zasloni? Ali morda na TikToku, Snapchatu, Instagramu ipd.? Ali morda delovne navade in vztrajnost? Poznavanje zgodovine, da bi se lahko iz nje kaj naučili? Morda poznavanje zakonitosti narave? Spoštovanje ljudi, narave, življenja? Še veliko bi lahko naštevali. Izbere pa vsak sam, zavestno ali nezavedno.

Kaj bomo torej dali kot dediščino svojim otrokom in vnukom? Če prelistamo letošnji obsežen zbornik prispevkov, najdemo v njem veliko odgovorov in možnosti, ki segajo od znanja preko izkušenj do srca. Seveda je to neločljivo povezano. Iz prispevkov vrhunskih strokovnjakov lahko spoznamo temeljne usmeritve naše zgodovine in prenašanja dediščine iz roda v rod ter razloge, zakaj je tako pomembno izbirati prave stvari in jih na pravi način posredovati mladim. Zavzeti učitelji nam podajajo mnogo primerov, kako med svojim poučevanjem skrbijo za seznanjanje otrok z raznovrstno dediščino ter s tem za prenos dediščine in ljubezni do nje ter do domovine, do prednikov. V učnem programu najdejo možnost in čas za te vsebine, vpletejo jih v redno delo. Svojo dodatno energijo posvečajo vzgoji za ljubezen do domovine. Prispevki naših cenjenih sonarodnjakov/zdomcev pa nam zelo jasno sporočajo, kako pomembna je bila odločitev staršev, da bodo otrokom 'izročili' slovenski jezik, običaje, znanje o Sloveniji ter ljubezen do domovine. Pa ne le odločitev, ampak trdo, dosledno in vztrajno, toda ljubeče delo, ustvarjalnost, znanje, poštenost in brezpogojna ljubezen do domovine, do slovenskega naroda, ne glede na to, kaj slabega so v domovini doživeli. Pri tem niso izgubljali časa; slovenski pouk, gledališče, slovenska pesem ipd. ter vzgoja otrok in mladih – vse se je začelo že v taboriščih, nadaljevalo in raslo pa v mnogih slovenskih skupnostih v Argentini, ki so jih osnovali takoj po prihodu tja. Kakšna neverjetna ljubezen do domačega, kakšna zavednost, izobraženost in kakšna pokončnost!

Iskreno smo hvaležni vrhunskim strokovnjakom, ki so se na tokratni konferenci pridružili predstavitev prispevkov in pogovoru v skupinah (Dodatek: Predstavitev referatov po skupinah). To ni običajno, saj so v skupinah navadno predstavljeni le primeri iz prakse. Toda naša konferenca ni običajna ... Z njihovim znanjem ter s predstavitvami izkušenj učiteljev ter presunljivih in občudovanja vrednih življenjskih zgodb slovenskih izseljencev oz. zdomcev se v skupinah prepletajo znanje, delo ter ljubeč odnos – to, kar je potrebno za ljubezen do domovine ter za prenos kulturne dediščine.

Zbornik je resnično bogat. Na dobrih 470 straneh objavljamo 47 prispevkov, ki govorijo o slovenski kulturni dediščini, o njenem pomenu, izzivih ter načinu prenašanja te dediščine na mlajše rodove. Tako kot prejšnji trije ([2019](#), [2020](#) in [2021](#)) zborniki naših konferenc je tudi pričujoči zbornik vir idej in znanja ter priča ljubečega odnosa do vsega, kar je slovensko. Veliko je načinov, kako lahko to prenašamo na mlajše rodove – najprej v

družini, nato v vrtcu in šoli, v literaturi, umetnosti, gospodarstvu, politiki, medijih. Vsak v svojem okolju, po svojih zmožnostih, s svojimi talenti.

Iskrena hvala vsem, ki ste nam v prispevkih zaupali svoje razmišljanje, svoje znanje, delo in življenjske zgodbe. Avtorji prispevkov ste srčni ljudje, ki se zavedate svojega poslanstva ter želite dobro ljudem, stvarjem in naravi okrog sebe. Hvala za vaša pričevanja v prispevku in v vsakdanjem življenju.

Za prvo konferenco v živo (Radlje ob Dravi, 2019) ter dvema spletnima (2020 in 2021) imamo letos t. i. hibridno konferenco, ki poteka v živo in po spletu. Nenehno odkrivamo nove možnosti in načine izvajanja v okvirih programa, ki je bil zastavljen za prvo konferenco. (Tako kot je to z dediščino – trudimo se poznati in ohranjati staro in preizkušeno ter to prenesti v nove življenjske okoliščine, skladno s potrebami in možnostmi; nadgrajevati in izpopolnjevati.) Zato je letošnja konferenca poseben izziv. Iskrena hvala vsem članom organizacijskega odbora, ki so v pripravo 4. mednarodne konference Vzgoja za ljubezen do domovine in države vložili veliko dela, znanja in srca. Mari, Dragica, Helena, Ivo, Klemen, Albin – iskrena hvala! Hvala tudi vsem drugim sodelavcem, brez katerih konferenca ne bi bila takšna, kot je. Posebna zahvala gre gostiteljici Osnovni šoli heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu, ki nas je prijazno sprejela v svoje prostore, ter vsem, ki so nam priskočili na pomoč pri organizaciji; to so bili: Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, dr. Aleš Štrancar, Združenje za vrednote slovenske osamosvojitve, Pečarstvo Jure Horvat Mengeš in Socialna akademija. Hvala, ker pomagate skrbeti za ljubeč odnos do domovine in države Slovenije – četudi je prihodnost nepredvidljiva ...

Erika Ašič, urednica